

UCHWAŁA NR XLIII/378/13

RADY GMINY PILCHOWICE

z dnia 3 lipca 2013r.

w sprawie: zatwierdzenia zmiany Planu Odnowy Miejscowości Sołectwa Pilchowice na lata 2010 – 2017.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6, ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r. poz. 594)

RADA GMINY PILCHOWICE

uchwała:

§ 1

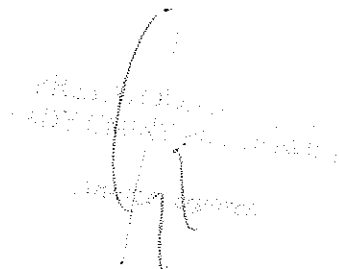
Zatwierdza się zmianę Planu Odnowy Miejscowości Sołectwa Pilchowice na lata 2010 – 2017, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej i na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy.

Handwritten signature and stamp of the Council of the Municipality of Pilchowice.

Załącznik Nr 1

do Uchwały Nr XLIII/378/13

RADY GMINY PILCHOWICE

z dnia 3 lipca 2013r.

Plan Odnowy Miejscowości

Sołectwa Pilchowice

na lata 2010 – 2017

(zmiana)

Pilchowice, 2013

WSTĘP

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem wyznaczającym operacyjne cele oraz kierunki rozwoju Sołectwa Pilchowice w nowej perspektywie programowania Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Opracowany Plan ma odzwierciedlenie w poszczególnych dokumentach programowych takich jak:

- ✓ Narodowa Strategia Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) – dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz Funduszu Spójności w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007-2013. Celem strategicznym NSS (NSRO) jest *„tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.”*
- ✓ Strategiczne Wytyczne Wspólnoty (SWW) – dokument strategiczny zatwierdzony przez Komisję Europejską wyznaczający kierunki realizacji polityki spójności UE w latach 2007-2013.
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 – dokument wdrażający strategię i priorytety strategiczne wspierające rozwój obszarów wiejskich.
- ✓ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pilchowice – plan operacyjny zatwierdzony Uchwałą Rady określający konkretne działania i projekty planowane do realizacji na terenie poszczególnych sołectw Gminy Pilchowice.
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Pilchowice na lata 2001-2010 oraz Strategia Rozwoju „Gmina Pilchowice 2020” (w opracowaniu) – dokumenty prezentujące misję oraz poszczególne cele strategiczne gminy oraz kierunki jej rozwoju. Dokument został opracowany na drodze społecznych konsultacji z mieszkańcami, przedstawicielami przedsiębiorstw oraz organizacji pozarządowych.

Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem otwartym, którego celem jest zapewnienie koncentracji i efektywności wykorzystania środków na strategiczne działania samorządu.

Informacje zawarte w Planie prezentują aktualną sytuację społeczną-gospodarczą sołectwa Pilchowice oraz ukazują kierunki rozwoju miejscowości w kontekście absorpcji środków z funduszy unijnych nie tylko w ramach PROW. Odniesienie realizacji przyszłych zadań do celów „Strategii Rozwoju Gminy Pilchowice” umożliwia porównanie spójności

podejmowanych działań w szerokim czasookresie. Natomiast powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie Gminy wskazuje na zintegrowane cele realizacji planu rozwoju lokalnego.

Przyjęte wskaźniki osiągnięć POM odnoszą się do działań realizowanych w ramach przyjętych i przyszłych zadań wynikających z PROW. Natomiast przyjęte systemy wdrażania i monitorowania mają na celu usprawnić właściwe wdrażanie niniejszego dokumentu.

Niezmiernie ważną częścią POM jest system finansowania zadań w przyjętym okresie programowania Unii Europejskiej tj. lata 2007-2013. Procentowy udział poszczególnych źródeł finansowania zadań jest szacunkowy, gdyż każde finansowanie przyznawane jest do określonych maksymalnych wartości np. do 80% ogólnych kwalifikowanych kosztów projektu.

Otwarty charakter dokumentu umożliwi wprowadzenie korekt przyjętego Planu wynikających z procesu transformacji społeczno-gospodarczych oraz zmian hierarchii priorytetów przyjętych przez Władze Gminy.

1. OBSZAR I CZAS REALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Mając na uwadze realizację Układu Europejskiego podpisanego w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 roku, ustanawiającego stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską a Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi¹ oraz akcesję Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej, gminy i miasta położone w Obszarze Zachodnim Polityki Rozwoju Województwa Śląskiego², wdrażając strategiczną wizję rozwoju regionalnego kraju, zawartą w Strategicznych Ramach Odniesienia, oraz rozwojowych strategiach i programach wojewódzkich, mają na celu wybudowanie zintegrowanej infrastruktury europejskiej. Gminy te opracowały bądź opracowują własne plany odnowy miejscowości.

Poniższa publikacja opracowana na podstawie następujących dokumentów:

- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Pilchowice na lata 2001-2010,
- ✓ Strategia Rozwoju „Gmina Pilchowice 2020” (w opracowaniu),
- ✓ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- ✓ Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pilchowice,
- ✓ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pilchowice,
- ✓ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pilchowice,
- ✓ Ustawa o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskich Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i Rozwój Wsi” objętego programem rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013 niniejszy Plan Odnowy Miejscowości sołectwa Pilchowice uwzględnia działania i zamierzenia inwestycyjne planowane do realizacji w okresie 2010-2017.

---

¹ Dz. U. Nr 11/94, poz. 38; zm.: Dz. U. 63/95 poz. 324, 326

² Nazwa zgodna z terminologią zapisów dokonanych w strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015

2. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI OBJĘTEJ WDRAŻANIEM PLANU

2.1 Krótki rys historyczny sołectwa Pilchowice

PILCHOWICE/Pilchowitz – XIII w., Pilchowicz – 1363r., Pilchowice – w XIV w., Pylchowicz – 1411r., Pylchowitze – 1531r., potem Pilchowitz, a w latach 1936-1945 – Bilchengrund, Pilchowice od 1945r. / - dawna wieś rycerska, targowa, nawet przez pewien czas miasteczko targowe.

Wieś wzmiankowana w „Liber foundationis episcopatus Vratislaviensis” – “Księdze uposażeń biskupa wrocławskiego”, dokumencie datowanym dawniej na rok 1305, obecnie na lata dziewięćdziesiąte XIII w.

/ Jest to urzędowy wykaz miast, wsi i osad, będących własnością biskupa wrocławskiego bądź podlegających diecezji Wrocławskiej, oraz zestawienie dochodów kościoła z należnych dziesięcin. /

Z dokumentu wynika, że mieszkańcom Pilchowic, przysługiwały wtedy „lata wolnizny”, w związku z lokacją wsi na prawie niemieckim / najprawdopodobniej po powstaniu księstwa bytomskiego – w 1295r. / W tym czasie wieś należała do największych na Śląsku – obszar 80 łanów był niezwykle duży, jak na tamte czasy. / Dla porównania: Sośnicowice – 39 łanów; Ostropa – 43; Żernica – 40; Smolnica – 47 łanów. /

W momencie lokacji Pilchowice stanowiły duży ośrodek gospodarczy. Z latami przybywało ludności i domów. Powstawały przysiółki i kolonie: Dolna Wieś. Wielopole, Bierawka, Jakobs Koloni / dziś ul. Gliwicka/, Trześniówka i Stanicka.

Liczba ludności zmieniała się i nadal się zmienia. W 1855r. Pilchowice liczyły 720 mieszkańców, 1861r. 942 / w tym 884 katolików, 41 ewangelików i 17 żydów, mową polską posługiwało się 786 mieszkańców /, w 1880r. było 928 mieszkańców / w tym 728 Polaków /, w 1912r. – 1145 mieszkańców / 1127 katolików, 12 ewangelików i 6 żydów /, w 1941r. – 2264 mieszkańców. Na dzień 7.01.2008r. w Pilchowicach zameldowanych było 2902 mieszkańców.

Na mapie z 1561r. Pilchowice zaznaczono jako oppidium – miasteczko. Również w innych dokumentach potwierdzona jest informacja, że Pilchowice były miasteczkiem. W 1765r. w tabelach podatku gruntowego mówi się o „Stadel Pilchowitz” / miasteczku Pilchowice /, w 1817r. funkcjonowało określenie „Staedtlein Pilchowitz” / miasteczko /, a w 1865r. Marktflücken u. Rittersgut / miasteczko targowe i dobra rycerskie/. W 1896r. znowu „Stadel Pilchowitz” / miasteczko /. Dopiero w latach 30-tych XX w. status miejscowości zmienia się na: Gemeinde Pilchowitz / gmina/, a w 1936r. Gemeinde Bilchengrynd. Po II wojnie światowej Pilchowice stały się gminą wiejską. Od 1977r. w Pilchowicach mieści się siedziba Urzędu Gminy Pilchowice.

Wokół Pilchowic, od samego początku istniały lub kształtowały się nowe osady, które z czasem przekształciły się w dobrze zagospodarowane wsie. Wsie należące obecnie do Gminy Pilchowice wzmiankowane były: Żernica – w 1246r., Stanica – w 1258r., Nieborowice – w 1407r., Leboszowice – w 1482r., Wilcza – w 1486r., Kuźnia Nieborowska – w 1740r.

Pierwotnie Pilchowice należały – terytorialnie – do regionu gliwickiego i kasztelanii toszeckiej / powstałej w XIII wieku /, potem weszły w skład powiatu toszeckiego.

W latach 1682-1788 dzieliły losy stanowego państwa rybnickiego. W 1922r. wieś przyznano Niemcom i włączono ją do powiatu gliwickiego. Po zakończeniu II wojny światowej, Pilchowice pozostały w tym powiecie.

W latach 1975 – 1977 wieś należała do Gminy Żernica. Od 1977r. istnieje Gmina Pilchowice, która od 1999r. należy do Ziemskiego Powiatu Gliwickiego, na terenie Województwa Śląskiego.

Nazwa miejscowości należy do grupy patronimicznych i wskazuje, że w XIII w. we wsi zamieszkiwali Pilchowicy – dziedzice Pilcha – pierwszego osadnika / zasadźcy /.

/ Legenda mówi, że pierwszy osadnik, po przybyciu na ten teren, zauważył w ziemi bardzo dużo nor gryzoni nazywanych pilchami i dlatego nazwał osadę Pilchowicami. /

Właścicielami Pilchowice byli między innymi: rycerz Stossako, Paszko Złodziej de Pilchowicz, rycerz Sigismund Smos, rodzina Holly, rodzina von Reisewitz, a od 1726 do 1837 roku rodzina von Wengersky.

Za czasów hrabiów von Wengersky w Pilchowicach przebudowano stary zamek / wzmiankowany w 1679 i 1704r. /

W 1850r. zasypano fosę koło zamku i utworzono park oraz ogród przydworski, a w latach 1873 – 1881 major von Scheibner dobudował piętro.

Wybudowano:

- murowany kościół – w 1780r. / drewniany został przeniesiony do Gorzyc /,
- klasztor i szpital Braci Bonifratrów – w 1814r.
- nowy zamek – pałac / prawdopodobnie w 1780 r. /.

Pałac w 1858r. przekształcono w zakład karny, a następnie / w roku 1867/ Królewskie Katolickie Seminarium Nauczycielskie / uczył w nim ks. Konstanty Damrot – poeta piszący po polsku, działacz społeczny i publicysta/. W latach 1922 – 1945 po zlikwidowaniu seminarium, obiekt przekazano siostrze Boromeuszkom / Jadwiżkom /, które zorganizowały w nim Dom Sierot. „Nowy zamek” spalili Rosjanie – w 1945r.

W 1742r. w prowincji śląskiej opublikowane zostało rozporządzenie Fryderyka Wielkiego o tym, że wsi mają sporządzić sobie pieczęcie, zawierające obok nazwy godło. Są

dowody na to, że Pilchowice miały swoją pieczęć w 1817r. Miały również swój herb. Herbem opisanym przez Otto Huppa w 1896r. i w 1898r. Pilchowice posługiwały się do 1945r. Potem wieś nie miała swoich herbów.

W 2002r. udało się zalegalizować herb Pilchowic, oparty na historycznym wzorze, ale dostosowany do nowych wymogów heraldycznych.

Herb przedstawia: w srebrnym polu tarczy herbowej wspiętego, czarnego rumaka, zwróconego w prawo i złotą włócznię skierowaną w lewo skos, grotem ku górze / opis zgodny z zasadami współczesnej heraldyki /.

Złota włócznia symbolizuje Pilchowice jako dawną wieś rycerską, a koń potwierdza prawo miasteczka targowego, jakim były Pilchowice, do organizowania targów końskich, słynnych w okolicy.

Tuż po lokacji Pilchowic wybudowano we wsi drewniany kościół p.w. Ścięcia Jana Chrzciciela. Zdaniem Jerzego Horwata powstał on około 1290r. Parafia w Pilchowicach zgodnie z tym, co pisze w 1335r. kolektor papieski Galhard z Cahors, należała do archidiecezji gliwickiej, wchodzącego w skład archidiecezji opolskiej, a ten należał do biskupstwa wrocławskiego. W 1667r. w Pilchowicach wybudowano nowy, drewniany kościół. Wg informacji z 1667r. do parafii przydzielono 2 kościoły: filialny w Smolnicy i parafialny w Wilczy. W 1738r. zreorganizowano sieć archidiecezji w diecezji wrocławskiej. Pilchowice wraz ze Smolnicą i Wilczą włączono do archidiecezji w Dębnie Wielkim. Po 1921r. Pilchowice włączono do dekanatu gliwickiego / ale bez Wilczy /.

Od 1992r. Pilchowice podlegają DIECEZJI GLIWICKIEJ / utworzonej w 1992r. / i należą do dekanatu Gliwice – Ostropa.

2.2 Powierzchnia i położenie w kontekście regionu

Pilchowice leżą w południowo-zachodniej części województwa śląskiego. Wieś jako sołectwo, od 1977r. administracyjnie należy do Gminy Pilchowice, a od 1999r. leży na terenie Ziemskiego Powiatu Gliwickiego.

Sołectwo Pilchowice od północy sąsiaduje z sołectwem Leboszowice, od zachodu z sołectwem Stanica, od południa z sołectwem Wilcza, a od wschodu z sołectwami Kuźnia Nieborowska oraz Nieborowice. Wieś Pilchowice posiada dogodne położenie geograficzne i korzystne połączenie komunikacyjne z następującymi dużymi miastami:

- ✓ Katowice w odległości ok. 45 km,
- ✓ Rybnik w odległości ok. 20 km,
- ✓ Gliwice w odległości ok. 13 km.

Warto w tym miejscu podkreślić, iż Pilchowice położone są zaledwie 10 km od strategicznego węzła autostrady A4 oraz autostrady A1. Dodatkowo na terenie Gminy krzyżuje się droga wojewódzka DW 921 z drogą krajową DK 78 relacji Chałupki-Rybnik-Gliwice-Chmielnik stanowiącą łącznik pomiędzy polską autostradą A4 w Gliwicach, a czeską autostradą D1 w Boguminie.

Od 01.01.2001r. Gminę Pilchowice tworzy siedem sołectw. Są to: Pilchowice, Żernica, Stanica, Wilcza, Nieborowice, Kuźnia Nieborowska i Leboszowice.

Część południowa i południowo-wschodnia wsi położona jest na północnym skłonie i płaskiej wierzchołynie Wysoczyzny Wilczy / do 263,8 m n.p.m./. Centralna i północna część wsi leży w dolinie rzeki Bierawki – dopływu Odry / 220-230 m n.p.m./.

Pilchowice i większa część gminy / 80% / leży na terenie i w otulinie Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” – utworzonego w 1993r.

Pod względem wielkości jak i pod względem liczby mieszkańców sołectwo Pilchowice plasuje się w Gminie na 1 miejscu. Poniższa tabela przedstawia miejsce Pilchowic na tle pozostałych sołectw w Gminie pod względem powierzchni i ludności.

Tabela 1. Zestawienie i podstawowe dane sołectw gminy Pilchowice (stan na 31.12.2012r.)

Sołectwo	Powierzchnia w km ²	Ludność
Pilchowice	17,5	3051
Kuźnia Nieborowska	2,6	411
Leboszowice	6,2	394
Nieborowice	5,6	818
Stanica	13,1	1440
Wilcza	14,7	2097
Żernica	10,2	2719

2.3. Ochrona środowiska

Stan środowiska województwa śląskiego w ostatnim 10-leciu uległ zdecydowanej poprawie. Problemy ekologiczne, spowodowane w przeszłości ekspansywną gospodarką przemysłową regionu, wieloletnim zaniedbaniem, wysoka koncentracją przemysłu wydobywczego, energetycznego i hutniczego, stopniem rozwoju miast, gęstością sieci drogowych i kolejowych, należą do najpoważniejszych na tym obszarze. Wysoki stopień koncentracji przemysłu i urbanizacji, zwłaszcza w GOP spowodował trwałe przeobrażenia tego obszaru. Wyrażają się one w znacznym zanieczyszczeniu wód i powietrza

atmosferycznego, skażeniach gleb, deformacjach terenu, zaburzeniach stosunków hydrologicznych, prawie całkowitym wylesieniu centralnej części województwa i uszkodzeniami pozostałego drzewostanu. Biorąc pod uwagę fakt, że obszar województwa śląskiego zajmuje jedynie 3,9% powierzchni kraju, ilość substancji pogarszających stan środowiska oraz wytwarzanych w regionie odpadów jest nieporównywalna z jakimkolwiek innym regionem w Polsce. W skali lokalnej problem jest nawet intensywniejszy, ponieważ źródła emisji oraz wytwarzania odpadów skoncentrowane są głównie na terenach miejskich i aglomeracji katowickiej i rybnickiej. Poprawa warunków środowiska zwłaszcza na tych obszarach stanowi kluczowy cel strategiczny województwa śląskiego. Podstawowym problemem regionu jest znaczne zanieczyszczenie gleby, powietrza i wody różnymi odpadami przemysłowymi.

Głównym źródłem emisji pyłów i gazów do atmosfery są procesy spalania paliw. W województwie śląskim zużywa się rocznie około 30 mln ton węgla kamiennego, 2,5 mln ton koksu, wzrasta zużycie oleju opałowego i olejów napędowych, stosunkowo mało używa się gazu ziemnego. Dominującym źródłem zanieczyszczeń jest spalanie paliw powodujące emisję 96% dwutlenku siarki i tyle samo tlenku azotu, około 80% emisji tlenku węgla pochodzi z kolei z hutnictwa.

Województwo śląskie zajmuje pierwsze miejsce w kraju pod względem emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza (21,3% emisji krajowych) i drugie po województwie łódzkim pod względem emisji zanieczyszczeń gazowych (16,3%).

2.3.1 Gospodarka wodno-ściekowa

Pilchowice posiadają sieć wodociągową na całym terenie zabudowanym. Źródło wody to studnie głębinowe oraz Stacja Uzdadniania Wody w Nieborowicach. Jej zdolność produkcyjna (2400 m³/d) jest wystarczająca przy zapotrzebowaniu wynoszącym 1000 m³/d. Obecnie zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym eksploatowane są 4 spośród 15 studni. Trzy studnie zostały wyłączone z eksploatacji w związku ze znacznym wzrostem zawartości żelaza i manganu w wodzie, natomiast pozostałe osiem nie jest przewidziana do eksploatacji w związku z brakiem zapotrzebowania na wodę.

Ujmowana woda przed podaniem do sieci wodociągowej jest uzdatniana w Stacji Uzdadniania Wody w Nieborowicach. Wyniki badań jakości wody surowej i uzdatnionej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 2. Wyniki badań jakości wody surowej i uzdatnionej.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Norma a7	Wartość	
				Woda surowa	Woda uzdatniona
1	2	3	4	5	6
Data badania				23.01.2002	23.01.2002
1	Twardość ogólna	mgCaCO ₃ /l	60-500	232,40	224,70
2	Amoniak	mg/l	1,5	0,506	0,146
3	Azotyny	mg/l	0,5	0,059	0,03
4	Azotany	mg/l	50	3,2	2,4
5	Żelazo	mg/l	0,2	1,65	0,09
6	Mangan	mg/l	0,05	0,37	0,01

W wodzie surowej przekroczone są stężenia żelaza i manganu, wyższe stężenia tych pierwiastków są pochodzenia naturalnego, co jest charakterystyczne dla wód podziemnych. Poza tym widać wpływ zanieczyszczeń pochodzących ze ścieków, przejawia się to przez nieznaczne podwyższenie stężenia amoniaku i azotanów, lecz wartości tych wskaźników mieszczą się w granicach normy. Po procesie uzdatniania wody wartości wskaźników mieszczą się w granicach normy, świadczy to o jej pełnej zdatności do spożycia przez ludzi zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia. Wartości wskaźników będą jeszcze lepsze po planowanym unowocześnieniu Stacji Uzdatniania Wody w Nieborowicach.

Warto nadmienić również, że funkcjonujący w Pilchowicach Szpital i RSP posiadają własne ujęcia wody jednak brak jest danych dotyczących jakości wody z tych ujęć.

Przez Pilchowice przepływa rzeka Bierawka prowadząc swe wody ze wschodu na zachód. Badania jakości wody w rzece Bierawka, prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, wskazują na jej pozaklasową jakość. Głównymi czynnikami decydującymi o zaliczeniu wód do pozaklasowych były zanieczyszczenia bakteriologiczne, związki biogenne i związki mineralne. Na jakość wody w tej rzece mają wpływ również zanieczyszczenia sanitarne z terenów Gminy Pilchowice, ponieważ zdecydowana większość mieszkańców nie jest objęta zbiorowym systemem odprowadzania i oczyszczania ścieków.

Brak kanalizacji sprawia, że problem ścieków jest bardzo uciążliwy dla mieszkańców i środowiska naturalnego.

Na terenie wsi Pilchowice znajdują się 3 lokalne oczyszczalnie ścieków komunalnych.

Tabela 3. Parametry ścieków oczyszczonych

Wskaźnik	Jednostka	Wymagania wg Rozporządzenia Dz. U. 2002 Nr 212 poz. 1799*	Ścieki surowe	Ścieki oczyszczone wartości osiągnięte w roku 2002
1	2	3	4	5
BZT5	[mgO ₂ /l]	<40	368	29,66
Zawiesina ogólna	[mg/l]	<50	184	40,66
ChZT	[mgO ₂ /l]	<150	b.d.	b.d.
Azot ogólny	[mg/l]	<30	53,9	21,26
Fosfor ogólny	[mg/l]	<5	9,9	3,46

*- wartości obowiązujące przy RLM poniżej 2.000

2.3.2. Ochrona powietrza

Na terenie Pilchowic nie występują zakłady szczególnie uciążliwe dla środowiska, a najbliższe położone źródła emisji zanieczyszczeń powietrza to: Kopalnia Węgla Kamiennego „Knurów – Szczygłowice” i Elektrownia „Rybnik” S.A. W okresie grzewczym wzrasta zanieczyszczenie powietrza pyłem zawieszonym, tlenkiem węgla, azotu, siarki na skutek zwiększonej „niskiej emisji”. Potwierdzają to wskazania stacji pomiarowej zlokalizowanej w Kuźni Nieborowskiej.

Wg wyników klasyfikacji stref dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, tlenku węgla, ozonu, benzenu i pyłu zawieszzonego PM₁₀ – kryterium ochrona zdrowia, oraz wyników klasyfikacji stref dla dwutlenku siarki, tlenków azotu, ozonu – kryterium ochrona roślin, Pilchowice leżą w strefie klasy A. Oznacza to, że Pilchowice leżą na obszarze, gdzie wskaźniki średnioroczne stężeń zanieczyszczenia powietrza nie przekraczają wartości dopuszczalnych.

Na terenie Pilchowic ekologiczne ogrzewanie posiada szpital i placówki oświatowe i Dom Pomocy Społecznej, oraz około 4% budynków mieszkalnych.

2.3.3 Gospodarka odpadami

Pilchowice nie posiadają własnego wysypiska. W zakresie działań związanych z gospodarką odpadami wykorzystywane jest ekologiczne wysypisko na terenie Knurowa. Zorganizowanym wywozem odpadów objętych jest ok. 95% gospodarstw domowych. Na terenie miejscowości pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odbioru odpadów

komunalnych oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych posiada wiele firm.

2.3.4 Środowisko przyrodnicze

Ogólna powierzchnia lasów na terenie całej Gminy Pilchowice wynosi ok. 2000 ha, co stanowi ok. 30,7% powierzchni.

W strukturze siedliskowej lasów na terenie Pilchowic dominuje: bór mieszany świeży (około 35% siedlisk). Mniejszy udział mają:

- a) las mieszany świeży (14,5%)
- b) las mieszany wilgotny (1,5%)
- c) las świeży (9%)
- d) las wilgotny (1,5%)
- e) las łęgowy i inne (3%)

Dominującym gatunkiem jest sosna (ponad 80% drzewostanów); mniejszy udział mają:

dąb, świerk, brzoza, olcha. Na terenie miejscowości przeważa krajobraz wiejski z kompleksami intensywnie użytkowanych gruntów ornych, łąk i pastwisk. Na prawidłowo użytkowanych łąkach występują: kłosówka miękkolistna, szczaw łąkowy, babka lancetowata, tomka wonna, kosmatka wielkokwiatowa, skrzyp łąkowy, gwiazdnica, wyczyniec łąkowy, przełącznik ozankowy, mniszek lekarski, kupkówka, jaskier łąkowy, wyka łąkowa, rajgras wyniosły, rzeżucha łąkowa i firletka poszarpana. W niewielkich zagłębieniach terenu, o większej wilgotności podłoża rozwinęły się fragmenty podbagnionej łąki z sitem rozpięchłym i turzycą. Nieużytki zaś porośnięte są roślinnością ruderalną w tym: pokrzywą, podbiałem, ostrożnikiem itp. Wyższą warstwę stanowią liczne siewki oraz podrost składający się z jaworów, jesionów i klonów jednolistnych.

Spośród awifauny na terenie Pilchowic egzystują m.in.: rodzina dzięciołowatych oraz inne jak: dzwonec, skowronek, świergotek łąkowy, kulczyk, kukułka, pliszka siwa, sójka, sroka, kruk, trznadel, bażant, łabędź, łyska i krzyżówka. W bezpośredniej bliskości cieków i zbiorników wodnych występuje bogactwo fauny płazów i mięczaków.

Ssaki reprezentują: dzik, sarna, jelen, lis, zając, kuna leśna i domowa, daniel, łasica, tchórz, bóbr, jeż, ryjówka aksamitna, rzęsorek rzeczek, zębiełek karlik, nocek duży, nocek wąsatek, mopek, wiewiórka, piżmak, gronostaj. Z gadów popularne są żmije zaskrońce, jaszczurki.

Około 83% ogólnej powierzchni gminy Pilchowice / w tym całe Pilchowice/, wchodzi w skład Parku Krajobrazowego „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” lub jego otuliny.

2.4 Turystyka

Turystyka w Pilchowicach ściśle związana jest z utworzonym w 1993r. Parkiem Krajobrazowym „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich” na terenie którego leży miejscowość. Ochronie podlegają zarówno walory przyrodnicze tych terenów (głównie lasów rudzkich), jak i wartości kulturowe – efekt kilkusetletniego gospodarowania człowieka. W parku znajduje się kilkadziesiąt chronionych gatunków roślin (np. wawrzynek wilczelyko, rosiczka, lilia złotogłów) oraz zwierząt (np. bobry, borsuki, myszołowy, bociany czarne). Ponadto na terenie Gminy Pilchowice rosną okazałe drzewa, z których cztery są wpisane do wojewódzkiego rejestru pomników przyrody.

Panują tu dobre warunki do aktywnego wypoczynku. Przez tereny Gminy Pilchowice wiodą szlaki turystyczne. Wyróżnić należy szlak pieszy i rowerowy oparty o trasę przemarszu husarii polskiej, wojsk Jana III Sobieskiego w drodze pod Wiedeń.

Do najważniejszych szlaków przebiegających przez gminę należą:

- a. Szlak Husarii Polskiej – na trasie leżą: Żernica, Nieborowice, Pilchowice, Stanica
- b. Szlak Stulecia Turystyki – na trasie leżą: Wilcza, Kuźnia Nieborowska, Nieborowice
- c. Szlak im. Kpt. Kotucza – biegnie z Pilchowic do Rybnika
- d. Szlak Okrężny Wokół Gliwic – na trasie leży Wilcza
- e. Szlak Architektury Drewnianej – pętla rybnicka - na trasie leży Wilcza
- f. Szlak Architektury Drewnianej – pętla gliwicka - na trasie leży Żernica.

Istniejące na terenie Gminy Pilchowice trasy rowerowe zostaną połączone z nowymi w ramach subregionalnego programu „Zaplecze aktywnej turystyki rowerowej dla mieszkańców zachodniej części subregionu centralnego”.

Analizując potencjał miejscowości i okolic, w zakresie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej warto podkreślić, iż ogromnym bogactwem tych terenów są liczne zabytki.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na następujące obiekty dziedzictwa kulturowego:

- Kościół Parafialny p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela z 1780r.
- Plebania z końca XVIII wieku
- Dwór z drugiej połowy XVIII wieku, obecnie siedziba Urzędu Gminy.
- Dawny klasztor i szpital o. Bonifratrów z lat 1812-1814, obecnie szpital
- Cmentarz przyklasztorny założony w pierwszej połowie XIX wieku, z grobem ks. Konstantego Damrota.
- Grota z kamieni polnych, z początku XX wieku z kamienną figurą Matki Boskiej z Dzieciątkiem / przy DPS - ul. Damrota 7/.

- Krzyż kamienny z 1860 roku, z figurą Matki Boskiej Bolesnej / *Dworcowa 9/*.
- Kapliczka Przydrożna - późnobarokowa (z przełomu XVIII-XIX wieku) z rzeźbą świętego Jana Nepomucena z XVIII wieku / *ul. Leboszowska /*.
- Figura św Jana Nepomucena z 1857 r. / *Rynek/*.

Wśród w/w wymienionych obiektów największą wartość kulturową posiadają następujące obiekty:

Kościół p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela.

Wzniesiony w latach 1779, 1780 z fundacji hrabiego Józefa von Wengersky przez budowniczego Krzysztofa Worbsa. Późnobarokowy. Skierowany prezbiterium na północny wschód. Murowany z cegły, tynkowany. Prezbiterium jednoprzęsłowe, zamknięte półkoliście; przy nim od północnego zachodu prostokątna zakrystia z emporą na piętrze. Nawa trójprzęsłowa z kwadratową wieżą od południowego zachodu wyodrębniającą się lekkim ryzalitem. Zaokrąglone narożniki wieży i przybudówki przy prezbiterium od zewnątrz ścięte. Podziały elewacji ramowe. Okna oraz portale zamknięte łukiem koszowym w obramieniach listwowych z kluczami, w zwieńczeniu ścian pełne belkowanie. Elewacja południowo zachodnia z wieżą na osi, zamknięta attyką połączoną z wieżą spływami. Na osi portal zamknięty łukiem segmentowym, profilowany z datą 1780 w kluczu ujętym w esownice. Hełm wieży piramidalny ze spływami w narożnikach, zwieńczony kopułką, kryty blachą. Krzyż na wieży owinięty połączonym węzem. Dachy kryte dachówką, nad nawą i prezbiterium dwuspadowy, zakrystii trójspadowy. Nad nawą kwadratowa wieżyczka na sygnaturkę z latarnią. Na przykościelnym cmentarzu zachował się nagrobek Thomasa Tomatisa z 1823 r.

Plebania

Zbudowana w czwartej ćwierci XVIII w. Wczesnoklasycystyczna, murowana z cegły, tynkowana. Skierowana elewacją frontową / *zabytkową /* na wschód. Prostokątna, piętrowa, podpiwniczona. Układ parteru i piętra dwutraktowy. Elewacje dłuższe siedmioosiowe z trójosiowymi ryzalitami, boczne trójosiowe. Piętro oddzielone opaską. Okna w płycinach, w przyziemiu zamkniętych półkoliście i ozdobionych rozetkami. Portal wejściowy kamienny, zamknięty łukiem segmentowym wspartym na konsolkach. Dach czterospadowy z lukarnami, kryty dachówką.

Szpital Chorób Płuc im św. Józefa

Dawniej klasztor i szpital Braci Miłosierdzia / Bonifratrów /. Część środkowa budynku wzniesiona w latach 1802-14 r. / z fundacji Antoniego Welzela z Rybnika, który był rentierem hrabiego Antoniego von Wengersky /. W 1859 r. dobudowano kaplicę, a w 1879 r. skrzydła boczne. Budynek piętrowy, podpiwniczony, murowany z cegły, tynkowany, późnobarokowy i neogotycki. Elewacją frontową skierowany na południowy zachód. Na rzucie podkowy z dziedzińcem od frontu,. Układ wewnątrz o zróżnicowanej liczbie traktów. Elewacje neogotyckie z 1879 r., frontowa jedenastoosiowa z ryzalitem, skrzydeł bocznych sześćoosiowe. Elewacje boczne skrzydeł i ryzalit na osi elewacji frontowej zwieńczone schodkowymi szczytami. Dachy dwuspadowe kryte dachówką. Kaplica ma krótką nawę oraz wydłużone prezbiterium.

Dwór

Pierwotny zamek zbudowany XVI - XVII w., zburzony w XVIII w. Obecny dwór zbudowany w drugiej połowie XVIII w., przez hrabiego Emanuela von Wengersky z częściowym zachowaniem murów pierwotnego zamku. Piętro nadbudowane w latach 1873-81 przez von Schibnera. Barokowo - klasycystyczny. Położony na niewielkim wzniesieniu. Zwrócony frontem na północ / *Dziś główne wejście znajduje się po stronie południowej* /. Budynek murowany z cegły i kamienia (części starsze), tynkowany, na rzucie prostokąta, piętrowy, częściowo podpiwniczony. Układ przyziemia dwutraktowy z korytarzem pomiędzy traktami. Druga kondygnacja oddzielona murem attyki, okna w profilowanych obramieniach. Elewacja północna siedmioosiowa o otworach rozmieszczonych nieregularnie, południowa dziewięćoosiowa z pięćoosiowym ryzalitem do połowy wysokości piętra. Elewacje boczne cztero i pięćoosiowe. Dach mansardowy, kryty dachówką.

Centrum wsi Pilchowice jest objęte strefą ochrony konserwatorskiej. W 1993 roku do rejestru zabytków wpisano również kolej wąskotorową przecinającą Nieborowice, Pilchowice i Stanicę. Linia ta, łączyła niegdyś dzielnicę Gliwice - Trynek z Rudami i służyła zarówno do przewozów pasażerskich jak i towarowych. Przewożono nią głównie węgiel i żwir. Ruch pociągów osobowych zawieszono w 1991 roku, a towarowych w 1992r. Obecnie planuje się jej ponowne uruchomienie dla celów turystycznych i rekreacyjnych.

Walory przyrodniczo - krajoznawcze sprawiają, że teren wsi można uznać za atrakcyjne miejsce wypoczynku, a bliskie sąsiedztwo aglomeracji miejskich czyni z nich doskonałą bazę wypoczynkową i rekreacyjną dla mieszkańców okolicznych miast.

Podsumowując należy podkreślić, iż wieś Pilchowice posiada ogromny potencjał turystyczny i rekreacyjny, jednak ze względu na ograniczone możliwości noclegowe jedynym słusznym kierunkiem działań staje się rozwijanie turystyki kwalifikowanej w tym pieszej, rowerowej oraz wspieranie rozwoju szeroko rozumianej agroturystyki.

2.5. Gospodarka

Głównym źródłem utrzymania na obszarze Pilchowic jest ochrona zdrowia i opieka społeczna - ok. 32,5% ogółu zatrudnionych oraz przemysł - 25%. Znacznie mniejszy udział w strukturze utrzymania ma edukacja - około 15,3%, handel i naprawy - 6%, obsługa nieruchomości i firm - 5,6%, administracja publiczna i ochrona narodowa - 4,7%, transport, budownictwo - 2,6%, gospodarka magazynowa i łączność - 1,9%, pośrednictwo finansowe - 1,6%, oraz niewielki odsetek ludności zatrudniony jest w hotelach i restauracjach - 0,4%.

Tak duży odsetek osób zatrudnionych w sektorze ochrony zdrowia i opieki społecznej związany jest z funkcjonowaniem na terenie Pilchowic specjalistycznego Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa. Szpital mieści się w budynku wybudowanym w 1814 r. i przeznaczonym pierwotnie na klasztor. W ramach działalności Szpitala prowadzone są następujące oddziały i poradnie:

1. Oddziału I - przewlekłych chorób płuc i gruźlicy;
2. Oddziału II - chorób płuc i rehabilitacji oddechowej;
3. Oddział III chorób płuc i chemioterapii nowotworów;
4. Poradnia zaburzeń oddychania podczas snu.

Na terenie Pilchowic zarejestrowanych jest łącznie 183 podmiotów gospodarczych. Poniżej przedstawiono dynamikę wskaźnika przedsiębiorczości mieszkańców Pilchowic.

Tabela 4 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Pilchowic

2009	2010	2011	2012
21	15	17	20

Zgodnie z analizą danych na terenie Pilchowic każdego roku rejestrowanych jest średnio 15 nowych przedsiębiorstw. Stała liczba nowo rejestrowanych firm oznacza, iż niezależnie od

migracji ludności mieszkańców Pilchowic cechuje znaczna przedsiębiorczość oraz mobilność zawodowa.

Na terenie Pilchowic do najistotniejszych podmiotów gospodarczych należą:

1. SZPITAL CHORÓB PŁUC IM. ŚW. JÓZEFA W PILCHOWICACH.
2. „BUDOTECHNIKA” sp. z o.o.
3. Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna „PRZEŁOM”.
4. WITOSAN - Zakład Instalacji Sanitarnych, Gazowych i C.O.
5. Dworek Fürstenhof.
6. KRIS-DAR Zakład instalacji elektrycznych.
7. „METALL-BAU” BUJOK. Stolarza aluminiowa Import Export s.c.
8. P.W. ATEX sp.j.
9. „DACHDECKER” Piotr Ciupke
10. Sklepy ogólnospożywcze
11. Kwaciarnie

2.6 Sfera społeczna

W 2012 roku w Gminie Pilchowice zarejestrowanych było 311 bezrobotnych, z czego 181 stanowiły kobiety (tj. ok. 58% ogółu bezrobotnych). Największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym, najmniejszą zaś osoby z wykształceniem wyższym. Ponadto dużą grupę stanowili bezrobotni w przedziale wiekowym do 24 lat, najmniejszą zaś osoby w wieku 45-54 lat oraz powyżej 55 roku życia.

Tabela 5. Struktura ludności Pilchowic

Struktura ludności				
Lata	2009	2010	2011	2012
Sołectwo Pilchowice	2953	2974	2988	3051

Wieś Pilchowice zamieszkuje łącznie 3051 osób. Średnia gęstość zaludnienia na terenie miejscowości wynosi 174 osób na km². Dla porównania gęstość zaludnienia wybranych sołectw Gminy Pilchowice przedstawia się następująco:

Tabela 6 Gęstość zaludnienia w Gminie Pilchowice

Sołectwo	Powierzchnia w km ²	Ludność	Gęstość zaludnienia os./km ²
Pilchowice	17,5	3051	174
Kuźnia Nieborowska	2,6	411	158
Leboszowice	6,2	394	63
Nieborowice	5,6	818	146
Stanica	13,1	1440	110
Wilcza	14,7	2097	142
Zernica	10,2	2719	266

Warto w tym miejscu pokreślić, iż na terenie Pilchowic aktywnie działają i ściśle związane są z życiem kulturalnym i społecznym wsi następujące organizacje pozarządowe oraz placówki kulturalne:

- Stowarzyszenie Pilchowiczanie – Pilchowiczanom.
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pilchowicach.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilchowicach.
- Gminny Ośrodek Kultury w Pilchowicach
- Ludowy Klub Sportowy „VICTORIA” Pilchowice.
- Polski Związek Hodowców Gołębi Rasowych, Drobiu Ozdobnego, Oddział Pilchowice.
- Stowarzyszenie Pomocy Chorym na Dystropie Musculorum
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pilchowicach
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gmin Powiatu Gliwickiego.
- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów.

3. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

3.1. Infrastruktura techniczna

Układ komunikacyjny

Pilchowice położone są zaledwie 10 km od strategicznego węzła autostrady A4 oraz odcinka autostrady A1 Sośnica-Gorzyczki. Dodatkowo na terenie Gminy krzyżuje się droga wojewódzka DW921 z drogą krajową DK 78 relacji Chałupki-Rybnik-Gliwice-Chmielnik stanowiąca łącznik pomiędzy polską autostradą A4 w Gliwicach, a czeską autostradą D1 w Boguminie.

Gmina Pilchowice posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacji drogowej. Podstawową sieć tworzą drogi:

- gminne,
- powiatowe,
- droga wojewódzka nr 921 relacji Zabrze - Rudy,
- droga krajowa nr 78 relacji Gliwice - Rybnik.

Sieć kanalizacyjna i wodociągowa

Całkowita długość sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie Gminy wynosi 86,1 km w tym na terenie sołectwa Pilchowice 57,2km. Sieć wykonana jest z rur PE, PVC i stalowych.

Do sieci wodociągowej w sołectwie Pilchowice przyłączonych jest ponad 99% gospodarstw. Łączna liczba przyłączy wodociągowych wynosi 820 szt. Średnie dobowe zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 60 litów.

Straty wody w sieci kształtują się na poziomie ok. 32% i są nieznacznie mniejsze w porównaniu z rokiem 1998 (ok. 33%). Występujące straty wody spowodowane są złym stanem sieci wodociągowej na pewnych odcinkach, które wymagają wymiany (rury stalowe). Z sieci kanalizacyjnej korzysta 1199 osób, tj. ok. 12% mieszkańców Gminy.

Całkowita długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy wynosi 13,55 km w tym na terenie sołectwa Pilchowice wynosi 4,4km przy łącznej ilości przykanalików na poziomie 171 szt. Przewiduje się, iż na terenie miejscowości do wykonania pozostało łącznie ponad 16km.

Kanalizacja sanitarna wykonana jest z PVC oraz betonu.

Na terenie wsi Pilchowice funkcjonują obecnie 3 oczyszczalnie ścieków przy eksploatowanych łącznie 7 oczyszczalni ścieków na terenie całej Gminy.

W Gminie przewiduje się docelowo budowę zbiorowego systemu odprowadzania ścieków opartego o kanały grawitacyjne z lokalnym przepompowniami ścieków. Zebrane

ścieki zebrane z poszczególnych sołectw w tym również wsi Pilchowice mają zostać odprowadzone do dwóch komunalnych oczyszczalni ścieków: przewidzianej do wybudowania nowej oczyszczalni w Leboszowicach oraz przewidzianej do rozbudowy oczyszczalni w Żernicy. Zakłada się, iż na terenie sołectwa Pilchowice powstaje łącznie około 350 m³/d ścieków komunalnych, z czego planuje się odprowadzenie docelowo 82% ścieków do nowo wybudowanej oczyszczalni.

W ramach powyższej koncepcji na terenie wsi Pilchowice do wykonania jest łącznie 16,1 km sieci kanalizacyjnej.

Zasoby mieszkaniowe i oświata

Według planu zagospodarowania przestrzennego, powierzchnia obszarów mieszkaniowych na terenie całej gminy wynosi około 500 ha.

W obrębie tych obszarów znajdują się 2883 mieszkania w tym w samej wsi Pilchowice w dyspozycji jest ponad 65 000 m² powierzchni użytkowej przy 645 budynkach, co daje wskaźnik 4,4 osoby/na budynek, który pokrywa się ze średnim wskaźnikiem w powiecie. Szacuje się, że do 2017 roku dostępna powierzchnia użytkowa Pilchowic wzrośnie o 4000m², a wskaźnik m² na jednego mieszkańca przekroczy 24m²/os.

Gmina Pilchowice posiada dobrze rozwiniętą sieć placówek oświatowych. Zasoby oświatowe w zakresie nauczania podstawowego oraz gimnazjalnego pokrywają się z potrzebami społecznymi. Na terenie Pilchowic zlokalizowany jest Zespół Szkół w Pilchowicach, w którego skład wchodzi przedszkole, szkoła podstawowa oraz gimnazjum. Zespół Szkół w Pilchowicach posiada dwie sale gimnastyczne, plac zabaw oraz boisko wielofunkcyjne.

Energia elektryczna, telekomunikacja i sieć gazowa

Istniejąca na terenie Pilchowic sieć linii i stacji transformatorowych średniego napięcia zaspakaja zapotrzebowanie wsi w zakresie energii elektrycznej. W razie wzrostu potrzeb energetycznych istnieje możliwość rozbudowy istniejących układów rozdzielczych. W zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną teren miejscowości obsługiwany jest przez TAURON Sp. z o.o.

Mieszkania na terenie Pilchowic ogrzewane są indywidualnie. Kotłownia na osiedlu domków jednorodzinnych została zlikwidowana ze względu na wysokie koszty ogrzewania.

Całkowicie zgazyfikowane jest tylko osiedle domków jednorodzinnych w oraz kilkanaście domostw w centrum Pilchowic.

Sołectwo Pilchowice dysponuje bardzo dobrze rozwiniętą bazą sieci telekomunikacyjnej. Teren obsługiwany jest przez nowoczesną centralę zapewniającą inwestorom i mieszkańcom uzyskanie dowolnej liczby łączy i numerów telefonicznych. Na terenie Pilchowic w dniu 10.06.2010 zarejestrowanych było 2115 abonentów - głównym operatorem oferującym usługi jest Telekomunikacja Polska S.A.

W przypadku zaopatrzenia w gaz miejscowość zasilona jest z układów o charakterze regionalnym z kierunku północno-wschodniego. Źródłem dostawy gazu jest istniejący gazociąg 02OOCN 1,6 MPa relacji Szczygłowice - Pilchowice z istniejącą stacją redukcyjno - pomiarową P_w / Ps / PN O przepustowości 1 600 m³/h zlokalizowaną w Pilchowicach.

3.2. Strategiczne inwestycje w latach 2004-2012 w Pilchowicach.

1. „Budowa kanalizacji sanitarnej w Pilchowicach I etap” Inwestycja została realizowana w latach 2005-2006.
2. „Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej i Gimnazjum - Pilchowice” – 2006 – 2008.
3. „Modernizacja budynku zabytkowego z XVIII wieku pełniącego funkcje administracyjne, publiczne i społeczne” – remont wnętrza Urzędu Gminy w Pilchowicach – 2009.
4. „Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Zespole Szkół w Pilchowicach” – 2010
5. „Przebudowa drogi gminnej ul. Świerczewskiego w Pilchowicach” – 2010
6. „Przebudowa drogi gminnej ul. Strażaków w Pilchowicach” – 2012
7. „Budowa placu zabaw przy Zespole Szkół w Pilchowicach – 2012

3.3. Mienie komunalne

Na terenie sołectwa Pilchowice zlokalizowane są następujące nieruchomości stanowiące własność Gminy Pilchowice:

Tabela 7 Wykaz nieruchomości stanowiące mienie komunalne

Lp	Nazwa obiektu	Adres obiektu	Powierzchnia działki /ha/
1	Zespół Szkół – szkoła podstawowa i gimnazjum	Pilchowice ul. Świerczewskiego 1	1,5603
2	Zespół Szkół – przedszkole	Pilchowice ul. Świerczewskiego 1	0,7566
3	Ludowy Klub Sportowy	Pilchowice ul. Świerczewskiego	1,2799
4	Ochotnicza Straż Pożarna	Pilchowice ul. Strażaków	0,9136
5	Budynek mieszkalny	Pilchowice ul. Rynek 13	0,0733
6	Budynek mieszkalny	Pilchowice ul. Dolna Wieś 64	0,1181
7	Budynek mieszkalno-usługowy	Pilchowice ul. Dworcowa 7	0,1966
8	Budynek Urzędu Gminy	Pilchowice ul. Damrota 6	0,9180
9	Wiejski Ośrodek Zdrowia	Pilchowice ul. Dworcowa	0,0705

3.4. Gleby i rolnictwo

W gminie przeważają gleby piaszczyste, wytworzone z piasków całkowitych i naglinionych, w wyższych partiach występują płaty gleb torfowych. W dnach dolin rzecznych ciągną się pasy mad i gleb mułowo-torfowych.

Wymienione gleby występują w następujących klasach bonitacji:

- IIIa i IIIb – 20% obszaru
- IVa i Ivb – 45% obszaru
- Va i Vib – 35% obszaru

W gminie występują 3 kompleksy rolniczo-glebowe: 2 - pszenny dobry, 5 - żytni dobry, 6 - żytni słaby

Tabela 8. Struktura użytków rolnych w Gminie Pilchowice (Stan na 31.07.2012).

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>% powierzchni użytków rolnych</i>
Grunty orne	44,55
Łąki	7,70
Pastwiska	4,07
Sady	0,44

3.5. Strefy ochrony konserwatorskiej

Na terenie wsi Pilchowice wyodrębniono następujące strefy ochrony konserwatorskiej:
Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszary szczególnie wartościowe, o dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej, do bezwzględnego zachowania:

- założenie klasztorno-szpitalne wraz z kościołem p.w. św. Jana Chrzciciela i dawną szkołą parafialną w granicach działek. Granice strefy wyznaczają ulice: Powstańców Śląskich, Strażaków i Dworcowa w tym:
  - kościół i cmentarz przykościelny
  - plebania
  - dawna szkoła parafialna ul. Dworcowa 33
  - zespół szpitala Bonifratrów ul. Dworcowa 31.
- Zespół dworsko – parkowy w granicach działki
- kolej wąskotorowa Gliwice - Rudy Raciborskie na odcinku w granicach administracyjnych miejscowości Pilchowice.

Strefa „B” pośredniej ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru i skali nowej zabudowy:

- semiurbanistyczny układ przestrzenny obecnej wsi wraz z dawnym folwarkiem. Granice strefy wyznaczają ulice (z obustronną zabudową): Gliwicka, Powstańców Śląskich (wraz z cmentarzem), linia kolejki wąskotorowej, południowo zachodnia granica działki Domu Pomocy Społecznej, ul. Stanicka, tylna granica działek dawnego folwarku i pałacu, ul. Rynek do Gliwickiej.

Strefa „E” - Strefa ochrony widoku sylwety wsi (z jej dominantami) i charakterystycznych jej fragmentów (z wyznaczonych miejsc i punktów widokowych oraz odcinków tras komunikacyjnych).

- sylweta Pilchowic wraz z dominantą przestrzenną wieży kościoła z ulicy Wielopole
- sylweta Dolnej Wsi z Trześniówki

Strefa „W”

Strefa obejmuje tereny o domniemanej na podstawie badań powierzchniowych lub innych wskazówek, zawartości reliktyw archeologicznych, które to obszary powinny być zastrzeżone jako tereny obserwacji archeologicznej, grodzisko wczesnośredniowieczne.

Tabela 9. Wykaz obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków

Adres	Rodzaj	Data powstania	Nr rejestru
ul. Dworcowa 31	klasztor Bonifratrów ob. szpital	1802-1814 r.	290/60
ul. Dworcowa 33	d. szkoła parafialna	1780 r.	292/60
ul. Dworcowa 35	kościół p.w. Ścięcia św. Jana Chrzciciela	1780 r.	320/50, 296/60
ul. Dworcowa 35	plebania	1794 r.	295/60
ul. Damrota 6	Dwór	XVI-XVIII w.	293/60
ul. Dworcowa	budynki stacyjne	1897-1901 r	1477/93
	linia kolejki wąskotorowej	1897-1901 r	1477/93

3.6. Podsumowanie

Obecnie funkcjonująca infrastruktura techniczna powinna być rozbudowana i zmodernizowana /drogi, sieci wodociągowe, gazowe, energetyczne, teletechniczne. Jednym z głównych problemów wsi w obszarze infrastruktury technicznej jest niedostateczne zaopatrzenie w gaz i rozwój gospodarki wodno-ściekowej.

Biorąc pod uwagę bliskość wsi z dużymi miastami takimi jak Gliwice czy Rybnik przy korzystnym połączeniu komunikacyjnym, a także atrakcyjność terenów turystycznych i rekreacyjnych Pilchowic należy podkreślić ogromny potencjał rozwojowy wsi związany również z dostępem znacznych zasobów terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe i komercyjne.

Ważnym elementem w rozwoju gminy jest potrzeba kontynuacji proekologicznej polityki władz samorządowych w zakresie uregulowania gospodarki wodno-ściekowej. Poważnym problemem jest również wysoki poziom niskiej emisji.

4. ANALIZA FINANSOWA

Analiza ekonomiczno-finansowa opisywanej miejscowości ze względu na uwarunkowania formalno-prawne musi zostać przeprowadzona na poziomie Gminy Pilchowice i dotyczyć będzie przede wszystkim oceny skali osiągniętych i planowanych dochodów i wydatków w tym w szczególności wydatków inwestycyjnych.

Tabela 10. Budżet Gminy Pilchowice

Lp	Opis	2011	2012	dynamika	Plan 2013
1	2	4	5	6	7
A	Dochody budżetu Gminy	26 364 375,47	26 778 927,88	1,57%	27 785 181,01
B	Wydatki budżetu Gminy	23 962 397,51	26 304 277,90	9,77%	31 628 405,01
C	Wydatki inwestycyjne w budżecie Gminy	2 029 556,70	4 019 772,75	98,06%	6 016 154,00
D	Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach budżetu Gminy	8,47%	15,28%	---	19,02%

Z analizy budżetu w latach 2011 - 2013 wynika szereg istotnych wniosków, m.in. wydatki inwestycyjne 2012 w stosunku do wydatków inwestycyjnych 2011 wzrosły o 98,06% oraz planowane wydatki na 2013 w stosunku do wydatków inwestycyjnych 2012 wzrosną o 49,66%. Analiza udziału wydatków inwestycyjnych w stosunku do całkowitych wydatków budżetowych dowodzi, iż władze Gminy intensyfikują działania w zakresie kompleksowej modernizacji i rozbudowy miejscowości.

Dane dla oceny struktury dochodów i wydatków, a także skali zobowiązań Gminy Pilchowic przedstawia poniższa tabela:

Tabela 11. Wskaźniki finansowe Gminy Pilchowice

Lp.	Wyszczególnienie	2011	2012	Plan 2013
1.	DOCHODY OGÓŁEM	26 364 375,47	26 778 927,88	27 785 181,01
1.1	Dotacje i subwencje	8 977 078,72	9 731 114,82	10 442 540,00
1.2	Dochody własne	17 387 296,75	17 047 813,06	17 342 641,01
2.	WYDATKI	23 962 397,51	26 304 277,90	31 628 405,01
2.1	Wydatki bieżące	21 381 026,91	21 477 258,15	24 772 251,01
2.2	Wydatki majątkowe	2 581 370,60	4 827 019,75	6 856 154,00
3.	ŁĄCZNA KWOTA DŁUGU	3 429 310,00	2 541 773,00	5 384 997,00
3.1	Stan zaciągniętych pożyczek i kredytów	3 429 310,00	2 541 773,00	5 384 997,00
3.2	Stan pozostałych zobowiązań	--	--	--
4.	ZOBOWIĄZANIA DO POKRYCIA W DANYM ROKU	2 254 938,66	1 105 714,79	744 037,00
4.1	Splata rat kredytów i pożyczek	2 055 170,54	982 037,00	554 037,00
4.2	Splata odsetek od kredytów i pożyczek	199 78,12	123 677,79	200 000,00
4.3	Pozostałe zobowiązania	--	--	--
5.	WSKAŹNIKI			
5.1	Stosunek łącznej kwoty długu na koniec roku (3) do dochodów ogółem (1)	13,01%	9,49%	19,38%
5.2	Stosunek wszystkich inwestycji (2.2) do dochodów ogółem (1)	9,79%	18,03%	24,68%

5. ANALIZA SWOT

Analizy SWOT dokonano na podstawie:

- raportu o stanie gminy,
- analizy otoczenia gminy,
- badań ankietowych społeczności lokalnej (przeprowadzonych w ramach definiowania Strategii Rozwoju Gminy Pilchowice)
- badań ankietowych przedsiębiorstw (przeprowadzonych w ramach definiowania Strategii Rozwoju Gminy Pilchowice)
- wywiadów z reprezentantami władz gminy

SZANSE	Ocena
1. Położenie Gminy na tle projektowanych inwestycji o charakterze infrastrukturalnym Europy: <ul style="list-style-type: none"> • autostrada A 1, • modernizacji strategicznej drogi krajowej 78 relacji Bohumin (Czechy)-Rybnik-Gliwice. • modernizacja obiektów w woj. śląskim na Euro 2012. 	8
2. ożliwość pozyskiwania funduszy strukturalnych z UE.	6
3. Potencjał turystyczny i rekreacyjny terenów sołectwa Pilchowice.	6
4. Dobrze funkcjonujący układ komunikacyjny i drogowy.	3
5. Możliwości rozwoju agroturystyki.	5
6. Możliwości tworzenia nowych podmiotów gospodarczych na terenach inwestycyjnych.	3
7. Możliwość rozwoju usług turystyczno-rekreacyjnych w oparciu o dostępność terenów krajobrazowych o obiektów dziedzictwa kulturowego.	5
8. Możliwość rozbudowy infrastruktury mieszkaniowej.	6
9. Bliskość Specjalnej Strefy Ekonomicznej.	6
10. Tendencje do lokowania inwestycji na obrzeżach dużych aglomeracji.	5
11. Zainteresowanie budownictwem jednorodzinnym na atrakcyjnie położonych i czystych terenach.	6
Średnia ocena	5,4

ZAGROŻENIA	Ocena
1. Degradacja środowiska związana z nieuregulowaną gospodarką wodno-ściekową.	-6
2. Migracja ludzi aktywnych do innych miast.	-5
3. Wzrost bezrobocia,	-4
4. Groźba likwidacji Szpitala,	-6
5. Brak odpowiedniego ustawodawstwa - brak możliwości stworzenia oczekiwanej ilości miejsc pracy przez samorząd,	-3
6. Ograniczona dostępność środków pomocowych związana z wytycznymi linii demarkacyjnej uniemożliwiająca pozyskanie środków na wszystkie zadania przewidziane do realizacji w ramach WPI,	-4
7. Ucieczka wykształconych ludzi do innych regionów,	-5
8. Starzenie się substancji mieszkaniowej,	-3
9. Starzenie się społeczeństwa,	-3
10. Brak korelacji między szkołami a przemysłem,	-2
11 .Wyhamowanie rozwoju usług.	-4
12. Brak miejsc pracy dla nisko wykwalifikowanych osób	-3
Średnia ocena	-4

MOCNE STRONY	Ocena
1. Dobrze rozbudowana sieć telekomunikacyjna i energetyczna.	7
2. Dobrze rozbudowana sieć wodna - zbiorniki wodne.	6
3. Dobrze rozbudowana średnioprężna sieć gazowa.	6
4. Rozwinięta sieć ścieżek rowerowych zintegrowanych z ścieżkami całego subregionu.	7
5. Kształcenie się młodego pokolenia w kampusie uczelni wyższych w Rybniku oraz Gliwicach,	5
6. Występowanie w rejonie wsi obszarów krajobrazowych o dużej wartości kulturowej i historycznej.	8
7. Występowanie w rejonie wsi unikatowych obiektów flory i fauny.	8
8. Występowanie w rejonie wsi lokalnych źródeł energii - możliwość wykorzystania ekologicznych źródeł energii.	5
9. Korzystna lokalizacja wsi, bezpośrednia bliskość z węzłami autostrady A4, budowanej A1 oraz drogi krajowej DK78.	6
10. Ogromny potencjał kulturowy, turystyczny, rekreacyjny i ludzki.	6
11. Atrakcyjność terenów przez które przechodzi trakcja kolejowa - istnieje zapotrzebowanie społeczne na tego rodzaju atrakcje turystyczne.	5
12. Doświadczenie Gminy w korzystaniu z zewnętrznych źródeł finansowania w tym w szczególności z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.	6
13. Aktywnie działające organizacje pozarządowych w zakresie kultury, sportu, turystyki i zdrowia.	6
14. Możliwość połączenia działalności Szpitala oraz terenów turystycznych i rekreacyjnych Pilchowic w celu utworzenia miejscowości uzdrowiskowej.	7
15. Zadawalające warunki mieszkaniowe	6
Średnia ocena	6,3

SŁABE STRONY	Ocena
1. Dzikie wysypiska śmieci.	-5
2. Niska świadomość ekologiczna społeczności.	-5
3. Słabo rozwinięty system kanalizacji.	-7
4. Zbyt mała ilość ekologicznych systemów ogrzewania.	-4
5. Odczuwalny brak miejsc spędzania wolnego czasu przez młodzież i dzieci.	-5
6. Brak dobrej szkoły ponadgimnazjalnej.	-4
7. Pogłębiająca się migracja (drenaż mózgu).	-5
8. Konieczność rozbudowy podstawowej infrastruktury technicznej szczególnie w obszarze terenów inwestycyjnych.	-7
9. Malejąca ilość mieszkańców.	-6
10. Starzenie się społeczeństwa.	-3
11. Ograniczone możliwości finansowe Gmin.	-4
12. Słaba komunikacja publiczna, mała liczba połączeń z dużymi miastami takimi jak Rybnik, Gliwice, Zabrze.	-4
13. Słabo rozbudowana baza noclegowa.	-5
14. Niewystarczająca promocja.	-5
15. Bariery dla niepełnosprawnych.	-5
Średnia ocena	-5

Średnia ocen				
SZANSE	ZAGROŻENIA	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY	OCENA OGÓLNA
5,4	-4	6,3	-5	+0,7

Analiza wykazuje ocenę szans i zagrożeń oraz mocnych i słabych stron na poziomie dużej intensywności, co sugeruje zastosowanie „strategii interesów spekulacyjnych” polegającej na prowadzeniu polityki optymalnego wykorzystania szans silnie skorelowanych z największymi atutami gminy w celu niwelowania ryzyka związanego z niekorzystnymi czynnikami otoczenia zewnętrznego, w których funkcjonuje miejscowość. Całościowa ocena analizy SWOT jest dodatnia i plasuje się w przedziale ocen średnich.

6 ZADANIA POLEGAJCE NA POPRAWIE SYTAUACJI NA DANYM OBSZARZE

Wszelkie działania dotyczące rozwoju sołectwa Pilchowice wynikają z przyjętej w Strategii Rozwoju Gminy misji, którą jest: „Zwiększanie szansy realizowania celów życiowych mieszkańców, dbając o warunki rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości oraz wykorzystując walory krajobrazowe gminy w kierunku świadczenia usług rekreacyjnych i turystycznych”.

Kluczowym elementem gwarantującym realizacji zdefiniowanej misji jest określenie celów strategicznych i operacyjnych Planu Odnowy Miejscowości ściśle związanych i spójnych z celami zdefiniowanymi w zarówno w Strategii Rozwoju Gminy Pilchowice jak i w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Pilchowice.

Na etapie analizy w/w dokumentów oraz w drodze szerokich konsultacji społecznych zdefiniowano następujące obszary koncentracji działań (obszary strategiczne, cele strategiczne oraz operacyjne) na terenie sołectwa Pilchowice:

I OBSZAR STRATEGICZNY INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

CEL STRATEGICZNY A

Poprawa infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu miejscowości

Cel operacyjny A.1 - Dokończenie budowy sieci kanalizacji sanitarnej

Cel operacyjny A.2 - Remont i modernizacja dróg, uzupełnienie brakujących chodników

Cel operacyjny A.3 - Przygotowanie miejsc parkingowych

CEL STRATEGICZNY B

Stworzenie systemu informacji dla celów zarządzania miejscowości

Cel operacyjny B.1 - Opracowanie atrakcyjnej strony internetowej miejscowości

II OBSZAR STRATEGICZNY

ŚRODOWISKO NATURALNE

CEL STRATEGICZNY C

Poprawa stanu środowiska naturalnego

- Cel operacyjny C.1 - Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej**
- Cel operacyjny C.2 - Termomodernizacja budynków infrastruktury społecznej**
- Cel operacyjny C.3 - Realizacja programu segregacji śmieci**
- Cel operacyjny C.4 - Organizowanie okresowej zbiórki odpadów niebezpiecznych**
- Cel operacyjny C.5 - Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów**

CEL STRATEGICZNY D

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

- Cel operacyjny D.1 - Opracowanie i wdrożenie programu „Ekologia w szkole”**
- Cel operacyjny D.2 - Opracowanie programu imprez ekologicznych**
- Cel operacyjny D.3 - Rozpisanie konkursu na ekologiczne gospodarstwo domowe**

OBSZAR STRATEGICZNY INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA, TURYSTYCZNA I SPORTOWA

CEL STRATEGICZNY E

Rozwój infrastruktury społecznej, turystycznej i sportowej

- Cel operacyjny E.1 - Renowacja zabytków dziedzictwa kultury;**
- Cel operacyjny E.2 - Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych;**
- Cel operacyjny E.3 -Rozwój bazy noclegowo-gastronomicznej**
- Cel operacyjny E.5 - Poszerzenie układu tras rowerowych**
- Cel operacyjny E.6 -Zagospodarowanie doliny rzeki Bierawki**

OBSZAR STRATEGICZNY
WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL STRATEGICZNY F

Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców

Cel operacyjny F.1 - Zagospodarowanie przestrzenne centrum

Cel operacyjny F.2 - Zapewnienie atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu poprzez dostęp do infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej

Cel operacyjny F.3 - Zapewnienie wysokiego poziomu oświaty

OBSZAR STRATEGICZNY
ROLNICTWO I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

CEL STRATEGICZNY G

Intensywny rozwój małych i średnich przedsiębiorstw zgodny z zasadami ekorozwoju

Cel operacyjny G.1 - Rozbudowa i modernizacja infrastruktury okołobiznesowej

Cel operacyjny G.2 - Rozwój instytucji okołobiznesowych

Cel operacyjny G.3 - Pozyskiwanie terenów dla mieszkalnictwa jednorodzinnego, rezydencjonalnego i letniskowego

Cel operacyjny G.4 - Rozwój agroturystyki

CEL STRATEGICZNY H

Podniesienie konkurencyjności rolnictwa poprzez poprawę jakości produktów rolnych

Cel operacyjny H.1 - Realizacja programu scalania gruntów

Cel operacyjny H.2 - Stworzenie i organizowanie zbytu grup producenckich produktów rolnych

Cel operacyjny H.3 - Stworzenie warunków na terenie gminy dla inwestorów z branży przetwórstwa spożywczego

Cel operacyjny H.4 - Propagowanie wśród rolników nawożenia naturalnego

Cel operacyjny H.5- Propagowanie wśród rolników produkcji zdrowej żywności

WNIOSKI PODSUMOWUJĄCE

- Za priorytetowe działania w zakresie infrastruktury technicznej uznano inwestycje w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej.
- Sprawą istotną jest również stan dróg i chodników oraz przygotowanie miejsc parkingowych odpowiednio do tworzonej bazy turystycznej.
- Rozwój infrastruktury powinien przebiegać celowo. Inwestycje w zakresie energetyki i gazownictwa przewidziano perspektywicznie w miarę zwiększających się potrzeb.
- Turystyka stanie się narzędziem ściągania kapitału oraz odbiorców szeroko rozumianego produktu lokalnego.
- Nowoczesna baza rekreacyjno-turystyczna jest niezbędna w świetle założonego wielofunkcyjnego rozwoju miejscowości - rozwoju przedsiębiorczości oraz wykorzystania naturalnych walorów miejscowości w celu rozwoju turystyki i agroturystyki.
- Sytuacja gospodarcza wymusza koncentrowanie się na rozwijaniu jej funkcji pozarolniczych. Decydującym czynnikiem stymulującym zmiany będzie rozwój drobnej przedsiębiorczości, w szczególności drobnego przemysłu przetwórczego, który perspektywicznie stanie się rynkiem zbytu dla 20, 30 % produkcji miejscowości.
- Wszelkie działania w dziedzinie rolnictwa powinny zmierzać do podniesienia jego konkurencyjności w regionie poprzez podniesienie jakości produkcji (zdrowa żywność), zmianę struktury gospodarstw rolnych, organizację przetwórstwa i zbytu. Wiodącą rolę będą tu odgrywały grupy producenckie rolników. Ze względu na kapitałochłonność tych działań należy zabiegać o preferencyjne fundusze dla rolnictwa.
- Należy umożliwić mieszkańcom gminy szansę realizacji własnych przedsięwzięć. Istotną rolę będą tu odgrywały władze lokalne oraz instytucje okołobiznesowe.
- Wszelkie zamierzenia w dziedzinie infrastruktury społecznej należy ukierunkować na poprawę warunków życia i zwiększenie identyfikowania się społeczności z miejscem zamieszkania. Duże znaczenie będzie miało również podnoszenie świadomości ekologicznej.

6.1. Kryteria określające hierarchię ważności.

Poniższa lista zadań jest spójna z Wieloletnią Prognozą Finansową, przez którego rozumiemy świadomie przyjęty harmonogram realizacji optymalnie dobranego pakietu inwestycji (zarówno pod względem potrzeb strategicznych, jak i możliwości finansowania) ułożony tak, aby najlepiej wykorzystać dostępne środki inwestycyjne (własne i zewnętrzne) przy założeniu możliwie najkrótszych cykli realizacji inwestycji. Aby zapewnić optymalny dobór pakietu inwestycji do realizacji, a zarazem móc każdorazowo uzasadnić decyzję o odłożeniu, bądź odmowie realizacji danej inwestycji.

Zakłada się, że w Pilchowicach harmonogram inwestycyjny będzie układany zgodnie z listą prezentowaną w poniższym rozdziale jednak o rozpoczęciu realizacji danego zadania będzie decydował zestaw poniższych kryteriów selektywnych:

1. Zbieżność danej inwestycji z celami strategicznymi.
2. Możliwość korzystnego finansowania w danym momencie, w szczególności - dofinansowania ze źródeł zewnętrznych.
3. Gotowość do realizacji.

6.2. Lista zadań do zrealizowania według hierarchii ważności.

1. Budowa boiska wielofunkcyjnego w sołectwie Pilchowice.
2. Zagospodarowanie skweru przy Urzędzie Gminy w Pilchowicach.
3. Zagospodarowanie terenu na plac zabaw w Pilchowicach przy ul. Strażaków.
4. Modernizacja zabytkowego parku przy ul. Damrota 7 w Pilchowicach.
5. Odtworzenie nawierzchni drogi gminnej ul. Świerczewskiego w Pilchowicach wraz z budową miejsc parkingowych.
6. Budowa kanalizacji sanitarnej w Pilchowicach.
7. Budowa targowiska w Pilchowicach.
8. Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Pilchowicach.
9. Budowa Centrum Kultury, Rekreacji i Sportu w Pilchowicach.
10. Modernizacja dróg gminnych w Pilchowicach.
11. Budowa kanalizacji sanitarnej w Pilchowicach III etap.
12. Renowacja grobu ks. Konstantego Damrota.
13. Dokończenie budowy parkingu przy ul. Dworcowej obok poczty.
14. Budowa parkingu przy Zespole Szkół w Pilchowicach.
15. Modernizacja parkingu przy cmentarzu ul. Strażaków.

Tabela 12. Zadania planowane do realizacji w latach 2010-2017.

Cel		Nazwa planowanego zadania
A.	Poprawa infrastruktury technicznej sprzyjającej rozwojowi społeczno-gospodarczemu miejscowości	
A.2	Remont i modernizacja dróg, uzupełnienie brakujących chodników	Odtworzenie nawierzchni drogi gminnej ul. Świerczewskiego w Pilchowicach wraz z budową miejsc parkingowych. Modernizacja dróg gminnych w Pilchowicach.
A.3	Przygotowanie miejsc parkingowych	Budowa targowiska w Pilchowicach. Dokończenie budowy parkingu przy ul. Dworcowej obok poczty w Pilchowicach. Budowa parkingu przy Zespole Szkół w Pilchowicach Modernizacja parkingu przy cmentarzu ul. Strażaków.
C. Poprawa stanu środowiska naturalnego		
C.1	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Budowa kanalizacji sanitarnej w Pilchowicach.
E.	Rozwój infrastruktury społecznej, turystycznej i sportowej	
E.1	Renowacja zabytków dziedzictwa kultury	Renowacja grobu ks. Konstantego Damrota
E.2	Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych	Budowa boiska wielofunkcyjnego w sołectwie Pilchowice Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Pilchowicach. Budowa Centrum Kultury, Rekreacji i Sportu w Pilchowicach.
F. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców		
F.1	Zagospodarowanie przestrzenne centrum	Zagospodarowanie skweru przy Urzędzie Gminy Zagospodarowanie terenu na plac zabaw w Pilchowicach przy ul. Strażaków Modernizacja parku zabytkowego przy ul. Damrota 7 w Pilchowicach

7 PLANOWANA REALIZACJA ZADAŃ I PROJEKTÓW

Lp.	Nazwa zadania	czas realizacji		oczekiwany wskaźnik produktu	szacunkowy koszt w tys zł
		Planowany termin rozpoczęcia inwestycji	Planowany termin zakończenia inwestycji		
1.	Budowa boiska wielofunkcyjnego w sołectwie Pilchowice.	2010	2010	Boisko wielofunkcyjne z poliuretanową nawierzchnią o wym. 20m x 40m	350 000,00
2.	Zagospodarowanie skweru przy Urzędzie Gminy w Pilchowicach.	2010	2011	Skwer o powierzchni 0,4 ha.	45 000,00
3.	Zagospodarowanie terenu na plac zabaw przy ul. Strażaków w Pilchowicach.	2010	2017	Teren objęty zagospodarowaniem 2 ha.	150 000,00
4.	Modernizacja parkuabytkowego przy ul. Damrota 7 w Pilchowicach.	2010	2017	Park o powierzchni 2,3 ha.	150 000,00
5.	Odtworzenie nawierzchni drogi gminnej ul. Świerczewskiego w Pilchowicach wraz z budową miejsc parkingowych.	2010	2010	Odnowiona nawierzchnia o dł. 0,8 km oraz 8 miejsc parkingowych.	850 000,00
6.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Pilchowicach	2010	2017	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej ok. 5,6km	7 000 000,00
7.	Budowa targowiska w Pilchowicach.	2013	2014	Wybudowane targowisko przy ul. Damrota	1 200 000,00
8.	Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Pilchowicach	2014	2015	Budowa boiska do piłki nożnej wraz z bieżnią i kompleksem do lekkoatletyki.	500 000,00
9.	Budowa Centrum Kultury, Rekreacji i Sportu w Pilchowicach	2014	2017	Budowa Centrum, w którym będzie mieścić się biblioteka, ośrodek pomocy społecznej, gminny ośrodek kultury	5 000 000,00
10.	Modernizacja dróg gminnych w Pilchowicach	2011	2017	Nowa nawierzchnia oraz odwodnienie ul. Majowej, nowa nawierzchnia oraz odwodnienie ul. Górnicza, nowa nawierzchnia ul. Trześniówka, nowa nawierzchnia ul. Polna, nowa nawierzchnia ul. Strażaków, nowa nawierzchnia ul. Świerczewskiego (droga rowerowa), nowa nawierzchnia ul. Rynek, nowa	2 800 000,00

					nawierzchnia ul. Dębowa, nowa nawierzchnia ul. Leśna, nowa nawierzchnia ul. Spółdzielcza (dalszy ciąg)	
11.	Renowacja grobu ks. Damrota	2014	2015		Odnowiony grób wraz z otoczeniem.	45 000,00
12.	Dokończenie budowy parkingu przy ul. Dworcowej obok poczty w Pilchowicach.	2013	2013		Wyremontowany parking.	45 000,00
13.	Budowa parkingu przy Zespole Szkół w Pilchowicach.	2014	2017		Wybudowany parking przy Zespole Szkół w Pilchowicach	100 000,00
14.	Modernizacja parkingu przy cmentarzu ul. Strażaków.	2014	2015		Wyremontowany parking ul. Strażaków	75 000,00

8 OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW ZWIĄZANYCH Z KSZTAŁTOWANIEM OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZANCZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH, ZE WZGLĘDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE, W SZCZEGÓLNOŚCI POPRZEZ ODNAWIANIE LUB BUDOWĘ PLACÓW PARKINGOWYCH, CHODNIKÓW LUB ULICZNEGO OŚWIETLENIA.

W sołectwie Pilchowice planuje się na lata 2010 – 2017 budowę targowiska przy ul. Damrota 7, dokończenie budowy parkingu przy ul. Dworcowej obok budynku poczty, budowę parkingu przy Zespole Szkół w Pilchowicach oraz Modernizacja parkingu przy cmentarzu ul. Strażaków. Pierwsza inwestycja jest ważna dla społeczności lokalnej, ponieważ będzie wybudowana obok powstającego zabytkowego parku, który będzie miejscem spotkań i wypoczynku rodzin. Zaś bliskość Urzędu Gminy powoduje, iż są to dodatkowe miejsca parkingowe dla stron, które odwiedzają urząd. Zaś druga inwestycja jest potrzebna z powodu bliskość poczty oraz Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Pilchowicach. Dokończenie budowy tego parkingu spowoduje bezpieczne parkowanie chorych oraz interesantów poczty. Trzecia inwestycja w dużym stopniu poprawi bezpieczeństwo uczniów i ich rodziców dowożących dzieci do placówki.

9 POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA TERENIE GMINY

Pilchowice są miejscowością intensywnie inwestującym w swój rozwój. Przy realizacji wielu przedsięwzięć miejscowość wykorzystuje nie tylko środki własne, ale również środki zewnętrzne.

Znaczna część zadań o charakterze infrastrukturalnym wykonano korzystając ze środków z Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalne jak również ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Pozyskane środki pozwoliły przyspieszyć realizację szeregu zadań znajdujących się od dawna w planach inwestycyjnych Gminy.

Zaprezentowane inwestycje planowane do realizacji są komplementarne z inwestycjami realizowanymi w pozostałych sołectwach Gminy Pilchowice. Do najistotniejszych projektów ściśle związanych z inwestycjami opisanymi w niniejszym Planie Odnowy Miejscowości należy wymienić:

1. „Modernizacja budynku zabytkowego z XVIII wieku pełniącego funkcje administracyjne, publiczne i społeczne” – remont wnętrza Urzędu Gminy w Pilchowicach.

2. Budowa boisk wielofunkcyjnych w sołectwie Żernica, Pilchowice, Stanica oraz Wilcza.
3. Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Żernica – inwestycja dofinansowana z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.
4. Budowa parkingu w sołectwie Stanica – inwestycja dofinansowana z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.
5. Budowa sieci wodociągowej w sołectwie Wilcza ul. K. Miarki, Wysoka, Polna i Nieborowicka – inwestycja dofinansowana z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.
6. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Pilchowice – inwestycja dofinansowana z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Zadania przewidziane do realizacji w niniejszym Planie Odnowy Miejscowości są zgodne z założeniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pilchowice oraz celami i priorytetami zawartymi zarówno w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich jak i Strategii Województwa Śląskiego.

10 OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PLANU ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Wszystkie zadania przyjęte do realizacji w ramach Planu Odnowy Miejscowości objęte zostaną monitoringiem rzeczowym, który dostarczy danych obrazujących postęp we wdrażaniu planu oraz umożliwi ocenę jego wykonania. Wskaźniki obrazujące postęp we wdrażaniu oraz rezultaty tych działań są podzielone na dwie kategorie:

1. wskaźniki produktu - odnoszą się do rzeczowych efektów działania,
2. wskaźniki rezultatu - odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z wdrożenia programu,

Dla wymienionych w Planie Odnowy Miejscowości zadań, w ramach przynależności do poszczególnych priorytetów i działań PROW, określone zostały następujące wskaźniki monitoringu:

OŚ 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.

Działanie 3.2 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej.

Działanie 3.3 Odnowa i rozwój wsi.

rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych.

Realizację i koordynację wdrażania Planu Odnowy Miejscowości prowadzić będzie Wójt Gminy Pilchowic, pod nadzorem Rady Gminy.

Plan Odnowy Miejscowości wdrażany będzie poprzez realizację poszczególnych zadań przedstawionych w rozdziale IV powyższego Planu.

Realizacja poszczególnych zadań prowadzona będzie przez Wójta Gminy przy pomocy pracowników Urzędu Gminy. Powyższy zespół zadaniowy będzie sprawować następujące funkcje:

- bieżąca ocena stopnia wdrożenia poszczególnych zadań,
- przygotowywanie materiałów informacyjnych i sprawozdawczych dla Rady Gminy,
- wnioskowanie aneksów oraz uaktualnień do Planu Odnowy Miejscowości,
- przygotowywanie sprawozdań z osiągniętych założonych wskaźników poszczególnych zadań, jak i całego Planu Odnowy Miejscowości.

12 SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

12.1 System monitorowania Planu Odnowy Miejscowości

Kluczowe znaczenie w monitoringu i stymulowaniu realizacji planu posiadać będzie Wójt Gminy oraz Rada Gminy. Główną ich rolę będzie monitorowanie przebiegu zadań zawartych w POM oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

12.2 System oceny Planu Odnowy Miejscowości

Skuteczność Planu poddawana będzie bieżącej ocenie. Sprawowana ona będzie przez Wójta Gminy oraz Radę Gminy przy pomocy zawartych w punkcie VI wskaźników monitorowania oraz na podstawie rocznych raportów i sprawozdań opracowywanych przez pracowników Urzędu Gminy. Przewiduje się aktualizację Planu w cyklu rocznym pod koniec roku budżetowego. Opracowanie aktualizacji POM oraz planu poszczególnych zadań będzie odbywało się na drodze konsultacji z społeczno-gospodarczymi z lokalnymi organizacjami, przedsiębiorcami oraz przedstawicielami kościoła.

12.3. Komunikacja społeczna - sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Pilchowice. Strategię opracowano na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych, w której udział wzięli przedstawiciele środowisk społeczno - gospodarczych zarówno sektora publicznego, prywatnego jak i organizacji pozarządowych jak i mieszkańcy Gminy.

Zadaniem strategii informacyjnej będzie:

- zapewnienie powszechnego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia w ramach funduszy strukturalnych dla wszystkich grup docelowych na terenie Pilchowic;
- zapewnienie czytelnej informacji o kryteriach oceny i wyboru projektów oraz obowiązujących w tym zakresie procedurach;

- zapewnienie bieżącego informowania opinii publicznej o zakresie i wymiarze pomocy wspólnotowej dla poszczególnych projektów i rezultatach działań na poziomie miejscowości;
- inicjowanie dodatkowych działań promocyjnych o zasięgu lokalnym;

Powyższą strategię informacyjną będą realizowali między innymi pracownicy Urzędu Gminy przy ścisłej koordynacji Wójta Gminy Pilchowice.

Działania podejmowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości sołectwa Pilchowice będą uwzględniały specyficzne potrzeby wymienionych grup docelowych, jeśli chodzi o zakres informacji oraz użyte instrumenty w celu osiągnięcia maksymalnej skuteczności.

- **Opinia publiczna** - powszechna wiedza na temat działań związanych z wdrażaniem oraz wykorzystaniem środków Unii Europejskiej w ramach PROW służyć będzie prezentacji korzyści płynących z członkostwa we Wspólnocie, budowaniu pozytywnego wizerunku podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania pomocy, jak również przyczyni się do poparcia dla inwestycji, których bezpośrednim beneficjentem będzie społeczność lokalna Pilchowic.
- **Beneficjenci** - to osoby, instytucje lub grupy społeczne bezpośrednio korzystające z wdrażanej pomocy. Będą to:
  - Podmioty będące jednostkami podlegającymi samorządowi gminnemu bądź realizujące zadania jednostki samorządu gminnego;
  - Podmioty gospodarcze;
  - Organizacje zrzeszające przedsiębiorców;
  - Jednostki edukacyjne;
  - Organizacje pozarządowe;
  - Inne organizacje społeczne.

W celu realizacji polityki informacyjnej wykorzystywane będą następujące instrumenty:

- Spotkania z mieszkańcami;
- Konferencje, seminaria, wykłady, prezentacje;
- Informowanie o projektach oraz ich promocja przez beneficjentów;
- Serwisy internetowe;
- Publikacje, broszury informacyjne, ulotki, reklamy, plakaty i inne materiały;
- Współpraca z mediami - radio, prasa, telewizja o zasięgu lokalnym i regionalnym.

ZAŁĄCZNIK NR 1 - LISTA WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

1. Narodowa Strategia Spójności (NSS) (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia).
2. Strategiczne Wytyczne Wspólnoty (SWW).
3. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.
4. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Pilchowice.
5. Strategia Rozwoju Gminy Pilchowice na lata 2001 - 2010.
6. Strategia Rozwoju „Gmina Pilchowice 2020” (w opracowaniu)
7. Program Ochrony Środowiska Gminy Pilchowice.
8. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pilchowice.
9. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. Powszechny Spis rolny.
Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych. Gmina wiejska Pilchowice.
10. Rocznik Statystyczny Polski 2010. GUS, Warszawa 2010.
11. Rocznik Statystyczny Polski 2011. GUS, Warszawa 2011.
12. Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2010. GUS, Katowice 2010.
13. Rocznik Statystyczny Województwa Śląskiego 2011. GUS, Katowice 2011.
14. ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r.
w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)
15. Ustawa z dnia 7 marca 2007 roku o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007r. Nr 64, poz. 427).

ZAŁĄCZNIK NR 2 - SPIS TABLIC I RYSUNKÓW

Spis Tablic

- Tabela 1 Zestawienie i podstawowe dane sołectw gminy Pilchowice
- Tabela 2 Wyniki badań jakości wody surowej i uzdatnionej
- Tabela 3 Parametry ścieków oczyszczonych
- Tabela 4 Liczba nowo rejestrowanych przedsiębiorstw na terenie Pilchowic
- Tabela 5 Struktura ludności Pilchowic
- Tabela 6 Gęstość zaludnienia w Gminie Pilchowice

- Tabela 7 Wykaz nieruchomości stanowiące mienie komunalne.
- Tabela 8 Struktura użytków rolnych w gminie Pilchowice
- Tabela 9 Wykaz obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków
- Tabela 10 Budżet Gminy Pilchowice
- Tabela 11 Wskaźniki finansowe Gminy Pilchowic
- Tabela 12 Zadania planowane do realizacji w latach 2010 – 2017

URZĄD GMINY PILCHOWICE
ul. Piłchowska 10, 24-100 Pilchowice
Kontakt: 22 71 71 71 71

